

Vägledning kring avtalshantering med anledning av Covid-19/ Corona-utbrottet

Affärsjuridiska gruppen och Upphandlingsgruppen vid KTH har i samråd tagit fram denna vägledning med anledning av den osäkerhet kring avtal¹ som uppstår som en följd av Corona-utbrottet. Nedan beskrivna situationer kan uppstå även under normala omständigheter, men det är troligt att de blir vanligare under denna period.

Sammanfattningsvis kan företag pga krisen hamna i ekonomiska svårigheter med påföljd att de inte kan leverera alls eller inte i tid, alternativt att de inte kan betala KTH. Även KTH kan få svårt att leverera enligt avtal. Som utgångspunkt ska ingångna avtal hållas, men i vissa situationer kan prestationer behöva ändras eller jämkas och tidsfrister behöva skjutas upp. Det finns ett värde i att värna goda avtalsrelationer på både kort och längre sikt och därför är *samförståndslösningar att föredra* när den ena parten, eller båda, får svårt att fullfölja åtaganden. Tänk dock på att i regel är endast icke väsentliga ändringar tillåtna vad gäller vissa upphandlade avtal (LOU 17 kap.).

KTH är som universitet och myndighet i vissa avtal *beställare* och i andra *leverantör*. Varje situation som KTH ställs inför och som innebär att KTH eller den andra parten inte kan leverera, inte hinner leverera i tid etc. behöver i regel analyseras var för sig. Vid behov av rådgivning i ett enskilt fall – kontakta i första hand Upphandlingsgruppen (upphandling@kth.se) gällande avtal inom upphandling och Affärsjuridiska gruppen (avtal@kth.se) gällande övriga avtal. Läs gärna de generella rekommendationerna nedan först.

- **Inventera de viktigaste avtalen** – finns det risk att det blir leveransproblem?
- **Sök en samförståndslösning** i första hand, alltid i dialog med den/de andra parten/-rna:
 - o **Se om det går att jämka avtalet.** Det kanske går att senarelägga parternas prestationer eller komma överens om en anpassad delleverans. Alternativt kan en modifierad leverans föreslås, t.ex. en uppdragsutbildning på distans istället för på KTH Campus. Om relationen med avtalsparten är viktig kan det vara värt att beakta andra intressen än strikt juridiska, att t.ex. bibehålla en god relation.

¹ Termen avtal används här för såväl det som vid KTH normalt benämns överenskommelser (mellan myndigheter) som avtal (med annan än myndighet).

- **Lojalitetsplikt** – tänk på att det finns en lojalitetsplikt mellan avtalsparter. Båda parter är skyldiga att agera solidariskt och försöka minimera skador och onödiga kostnader. Det innebär också bl.a. att KTH ska medverka till att leverantörer kan genomföra beställda leveranser.
- **Likviditet** – tänk på att det kan finnas anledning att vilja tidigarelägga leverans från framförallt mindre företag eftersom dessa kan få ekonomiska problem och därmed svårt att leverera. KTH ska inte betala i förskott, dvs. innan leverans har skett, men kan däremot i vissa fall låta en faktura gå till betalning tidigare än förfallodatum.
- **Avbeställ eller säg upp avtalet** – gå noga igenom avtalet och kontrollera villkoren för avbeställning eller uppsägning om det kan anses omöjligt att genomföra vad som avtalats, även vid en senare tidpunkt.
- **Undersök som en sista utväg möjligheten att åberopa Force Majeure.** Extraordinära omständigheter utom parts kontroll kan begränsa parts ansvar vid förtida uppsägning eller hävning. Det finns ingen lagreglering av Force Majeure, utan utgångspunkten är parternas avtal. I olika avtal kan Force Majeure vara definierat på olika sätt. Viktigt att komma ihåg är att parternas förpliktelser i regel inte faller bort helt, utan att varje åtagande måste bedömas var för sig och att omöjligheten att leverera kan ge lättnader, men i regel inte innebär att parts ansvar helt faller bort. Istället kan det t.ex. bli fråga om generösare avbokningsregler eller prisnedsättning för den som inte kan ta tjänsten i anspråk alls. Förpliktelsen att betala brukar dock inte anses kunna falla bort. Kontakta Upphandlingsgruppen (upphandling@kth.se) eller Affärsjuridiska gruppen (avtal@kth.se) innan Force Majeure åberopas.

Checklista

När KTH är beställare/köpare – om hela eller delar av tjänsten inte kan nyttjas

1. Kontrollera om avbeställning är reglerat i avtalet. Ibland får avbeställning ske inom en viss tid.
2. Om avtalsenlig avbeställning inte är möjlig är lag och praxis i regel på leverantörens sida. Force Majeure går i regel inte att åberopa för en beställare vars enda förpliktelse kan vara betalning, vilken oftast går att genomföra även under extraordinära omständigheter. Försök se om det går att diskutera eventuell prisnedsättning eftersom leverantören i regel får minskade kostnader av att inte behöva leverera fullt ut, t.ex. kanske matkostnader minskar om en konferens ställs in, men däremot inte lokalhyra för en lokal som är uppbokad sedan länge. Skulle det däremot vara så att konferensen inte är tillåten att genomföra på grund av myndighets påbud, t.ex. Folkhälsomyndighetens direktiv om begränsat antal konferensdeltagare, är tjänsten inte möjlig att nyttja för beställaren och som utgångspunkt bör beställaren inte behöva betala.

3. Om det inte går att avbeställa, modifiera beställningen eller återropa Force Majeure och leverans sker ändå - försök se om KTH kan få användning av det som beställts på annat sätt.

När KTH är beställare/köpare – om leverantören inte kan leverera

1. Begär att leverantören klargör om leveransen är försenad, inte kan genomföras överhuvudtaget eller enbart i delar. Analysera om leveransbortfallet medför problem för KTHs verksamhet och vilka kostnader KTH får. Kontrollera om betalning redan erlagts, eventuell delbetalning har gjorts och annars vad som gäller ifråga om betalningsskyldigheten.
2. Avtalsvillkor att särskilt kontrollera är dröjsmål/försening, hävning av avtalet från leverantörens sida, skadestånd för försening eller brist i leveransen och Force Majeure, men även andra villkor kan utifrån omständigheterna få betydelse.
3. Har kostnader uppstått hos KTH pga försenad leverans eller leverans som levererats enbart i delar? Kontrollera om KTH har eller kommer att få kostnader pga försenad leverans eller delleverans. Se efter i avtalet om det finns bestämmelser om skadestånd/vite/liknande som aktualiseras efter bristande leverans eller dröjsmål. Om sådana finns kan det vara värt att ha med detta i diskussionen med leverantören. Leverantören kan för sin del återropa Force Majeure eller jämkning av avtalet och därigenom till viss del befrias från ansvar för sådana skador/kostnader.

Specifikt ang. **ramavtal som löper ut** och förlängning av dessa – kontakta Upphandlingsgruppen (upphandling@kth.se).

När KTH är leverantör – risk att KTH inte kan leverera enligt avtal

1. Se om avtalet innehåller villkor kring meddelanden/notifikationer om dröjsmål, t.ex. tidpunkt för när sådan ska kommuniceras och på vilket sätt. Om sådana villkor inte iakttas kan möjligheten att återropa omständigheter som påverkar möjligheten att leverera falla bort.
2. Undersök om det går att hitta flexibla sätt att ändå leverera tjänsten, eller del av tjänsten. Beroende på omständigheterna kan det t.ex. vara aktuellt att genomföra evenemang eller leverera uppdragsutbildning digitalt, att hitta en plan för genomförande av ett forskningsprojekt med viss försening, att leverera med ett något ändrat innehåll eller att leverera delar av det avtalade uppdraget. Inled dialog med motparten om nödvändiga modifieringar och försök hitta en lösning i samförstånd.
3. Om det trots åtgärder enligt punkt 2 är uppenbart att tjänsten inte kan levereras överhuvudtaget bör diskussion om avveckling av uppdraget inledas omgående. På så vis kan kostnaderna för projektet hållas nere och risken för att KTH måste betala mer än avtalssumman minskas.

4. Om det blir aktuellt att ställa in delar eller hela leveransen enligt punkterna 2 och 3 kan bestämmelser om skadestånd/viten och andra ersättningar för bristande eller försenade leveranser åberopas av motparten. Kontrollera att det finns skadeståndsbegränsningar för KTHs ansvar.
5. Se om det finns en bestämmelse om Force Majeure i avtalet. Då en sådan bestämmelse är svår att tillämpa i praktiken och i sig kan innehålla flera begränsningar är det viktigt att erbjuda modifierad leverans eller hitta en annan form av samförståndslösning

När KTH är leverantör – risk att beställaren inte vill eller kan nyttja KTHs leverans

1. Analysera avtalet utifrån regleringar om avbeställning, KTHs respektive beställarens skyldigheter m.m. Har beställaren rätt avbeställa enligt avtalet är det bara att acceptera det. Har motparten inte rätt att avbeställa kan det ändå i enlighet med den lojalitetsplikt som följer mellan parterna genom avtalet ändå krävas att KTH håller nere kostnaderna för beställaren om det t.ex. är möjligt att avboka talare, avbeställa fika vid t.ex. evenemang, vid uppdragsutbildning m.m.
2. Om beställaren meddelar att de inte kan, eller vill, nyttja KTHs leverans, av t.ex. planerad uppdragsutbildning, med anledning av att deltagare inte vill resa till Stockholm, skulle beställaren kunna åberopa Force Majeure eller allmänna bestämmelser i Köp- respektive Avtalslagen som syftar till att tjänsten pga extraordinära omständigheter utom parts kontroll är omöjlig att nyttja och att de därför ska slippa ifrån betalningsansvar för en tjänst de inte kan nyttja. Det är osäkert om detta skulle vinna framgång i en tvist. Det är därför en bra utgångspunkt för båda parter att hitta en rimlig samförståndslösning. Kom ihåg att förlusten ofta ska delas mellan parterna på lämpligt sätt.

Specifikt ang. **forskningsprojekt där det finns leveransproblem**, samarbetsparter som går i konkurs och behöver ersättas etc. – kontakta Research Support Office/Affärsjuridik (avtal@kth.se).